

УДК 811.111'27(075.8)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-3-42>**Ірина П'ЯТИКОП,***orcid.org/0000-0002-3500-2001*

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківського національного університету радіоелектроніки

(Харків, Україна) *iryua.piatykor@nure.ua*

ПРИНЦИПИ ІНТЕГРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Сучасний етап розвитку цивілізації потребує фахівців, з одного боку, здатних будувати професійну діяльність за законами індустріального розвитку, організовувати зв'язок між економічною продуктивністю та творчістю, з іншого боку, вони повинні мати у структурі професійної компетенції білінгвальну складову, що зумовлює здатність до професійної інішомовної комунікації, адекватної культурної самоідентифікації, вільного вибору власної позиції, активної самореалізації. Професійний успіх суттєво залежить від володіння такими соціально значущими характеристиками, як здатність до інішомовного професійно орієнтованого спілкування, комунікабельність, ерудиція, знання законів функціонування суспільства та діяльності людини, що відображають загальний рівень культурного розвитку індивіда та дозволяють йому ефективно реалізуватися у професійній та життєвої кар'єрі. Тому білінгвальна складову у структурі професійної компетенції сучасного фахівця, як інтегративна якість особистості, відіграє важливу роль. Проаналізовано зарубіжні джерела, нормативно-законодавчих акти, спеціальну літературу, що свідчить про наявність основ теоретичної бази з досліджуваної проблеми. Введено структуроутворюючі компоненти інтеграції професійної та інішомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі: змістовний та технологічний. Визначено і науково обґрунтовано дидактичні та методологічні принципи інтеграції професійної та інішомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця у вищій школі, до яких належить інтеграція акмеологічність, фундаменталізація, креативність, модульність, раціональність та проектно-цільове навчання. Визначено, що білінгвальна складову професійної компетенції – це інтегративна якість особистості, яка відображає: когнітивні, нарративні та котативні спекти. Розглянуто механізми інтеграції професійної та інішомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у закладах вищої освіти: проблемно-тематична та цільова інтеграція, суб'єктна інтеграція, інтеграція теоретичних та практично-орієнтованих занять. інтеграція професійних та білінгвальних знань.

Ключові слова: професійна та інішомовна підготовка, конкурентоспроможний фахівець, компоненти інтеграції, дидактичні та методологічні принципи інтеграції, білінгвальна складову, механізми інтеграції.

Iryna PIATYKOP,*orcid.org/0000-0002-3500-2001*

Assistant Professor at the Foreign Languages Department

Kharkiv National University of Radioelectronics.

(Kharkiv, Ukraine) *iryua.piatykor@nure.ua*

INTEGRATION PRINCIPLES OF PROFESSIONAL AND FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF THE COMPETITIVENESS PROMOTION SPECIALIST IN VOCATIONAL EDUCATION BASED ON THE COMPETENCE APPROACH

The current stage of civilization development will require specialists, on the one hand, specialized in professional activities following the laws of industrial development, to organize the connections between economic productivity and creativity, on the other hand, they must have a bilingual level in structural professional competencies which allows them to achieve professional training in a broader sense which corresponds to cultural self-identification, as well as the choice of power position and active self-realization. Professional success must depend on such socially significant characteristics as professionalism, communication skills, erudition, knowledge of the laws of system functioning skills and activities of the people that reflect the extreme level of cultural development of an individual and allow to be effectively implemented in his professional and life career. Therefore, the bilingual component in the structure of the professional competence of a modern specialist as an integrative quality of personality plays the important role. It is analyzed the foreign sources, normative-legislative acts, special literature which testifies to the existence of the foundations of the theoretical base of the researched problem. The structural components of the integration of professional and foreign language training of competitive specialists in higher education are introduced: substantive and technological. It is defined the didactic and methodological principles for the integration of professional and innovative training of competitive specialist in higher

schools and scientifically substantiated in order to facilitate the integration of acmeology, fundamentalization, creativity, modularity, level of nationality and project-based training. It is determined that the bilingual component of professional competence is an integrative quality of the individual which reflects: cognitive, narrative and quotative aspects.. The integration mechanisms of professional and foreign language training of competitive specialists in institutions of higher education are considered: problem-thematic and target integration, subject integration, integration of theoretical and practically oriented classes. integration of professional and bilingual knowledge.

Key words: *professional and foreign language training, competitive specialist, components of integration, didactic and methodological principles of integration, bilingual component, mechanisms of integration.*

Постановка проблеми. Інтеграція професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця у закладах вищої освіти обумовлена, як вимогами сучасної економіки, так і процесами глобалізації та інтернаціоналізації. Сучасний етап розвитку цивілізації потребує фахівців, з одного боку, здатних будувати професійну діяльність за законами індустріального розвитку, організувати зв'язок між економічною продуктивністю та творчістю, з іншого боку, вони повинні мати у структурі професійної компетенції білінгвальну складову, що зумовлює здатність до професійної іншомовної комунікації, адекватної культурної самоідентифікації, вільного вибору власної позиції, активної самореалізації та культуротворчої діяльності. Поряд з оволодінням знаннями та технологіями, що забезпечують фахівця в галузі конкретної спеціальності, професійний успіх суттєво залежить від володіння такими соціально значущими характеристиками, як здатність до іншомовного професійно орієнтованого спілкування, комунікабельність, ерудиція, знання законів функціонування суспільства та діяльності людини, що відображають загальний рівень культурного розвитку індивіда та дозволяють йому ефективно реалізуватися у професійній та життєвій кар'єрі. Тому білінгвальна складову у структурі професійної компетенції сучасного фахівця, як інтегративна якість особистості, відіграє важливу роль.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення зарубіжних джерел, нормативно-законодавчих актів, спеціальної літератури свідчить про наявність основ теоретичної бази з досліджуваної проблеми. Теоретичні основи професійної освіти в Україні відображені у дослідженнях Н.Г. Батечка, С. Гончеренка, Н.Г. Ничкала та інших. Проблеми інтеграції в організації навчання розглядається у працях А. Зимульдінової, М.Г. Іванчука, А.О. Клочка, К. Шевчука та інших. Однак, у науковій літературі поки що не зовсім вивчений вітчизняний та зарубіжний досвід інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного спеціаліста у вищій школі; не розроблені теоретико-методологічні підстави інтеграції професійної та іншо-

мовної підготовки; не визначена та не розроблена технологія її формування.

Мета статті. Таким чином, актуальність дослідження викликана загостренням протиріччя між вимогами до якості підготовки сучасного спеціаліста, здатного до професійної іншомовної комунікації та нерозробленістю теоретико-методологічних та методичних основ інтеграції професійної та іншомовної складової у підготовці конкурентоспроможного спеціаліста у вищій школі. Висунуте протиріччя дозволило сформулювати проблему дослідження: «Принципи інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця у ЗВО на основі компетентнісного підходу».

Виклад основного матеріалу. До теоретико-методологічних засад інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного спеціаліста у вищій школі відносять сутність, структуру та зміст інтеграційних процесів у професійній та іншомовній підготовці спеціалістів на основі компетентного підходу, орієнтує їх на формування білінгвальної складової професійної компетенції;

Сутність інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних спеціалістів у вищій школі полягає у формуванні білінгвальної складової професійної компетенції, що зумовлює здатність до професійної іншомовної комунікації, адекватної культурної самоідентифікації, вільного вибору власної позиції, активної самореалізації та культуротворчої діяльності. Інтеграція професійної та іншомовної підготовки – одна з складових конкурентоспроможності фахівців. Це обумовлено специфікою мовних та лінгвістичних знань, що включає великий обсяг формування мовних умінь та навичок, рішення різноманітних комунікативних завдань.

Процес інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі включає: персоналізацію навчання; проблемно-тематичну та цільову інтеграції професійних та гуманітарних дисциплін; суб'єкту інтеграцію; інтеграцію теоретичних та практико-орієнтованих занять; інтеграцію професійних та білінгвальних знань; створення інтегративного

освітнього простору; формування у студентів готовності до іншомовної комунікації, раціонального вирішення світоглядних завдань (Ничкало, 2007).

Введено структуроутворюючі компоненти інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі: змістовний та технологічний.

Змістовий компонент – визначає освітню стратегію, орієнтовану на формування особистості, здатної до професійної іншомовної комунікації, смислотворчості, активної та ефективної життєдіяльності у полікультурному середовищі. В рамках змістовного компонента визначено принципи (контекстності; соціокультурності; амбівалентності; рефлексивності) відбору змісту навчального матеріалу, а також принципи структурування навчального матеріалу (єдність змісту та апарату організації засвоєння; системність поданого матеріалу; диференціація способів вивчення матеріалу в залежності від типу навчальних предметів, дидактичних одиниць, видів, функцій та спрямованості знання; відображення цілісності та системності провідної дидактичної одиниці; модульно-компетентнісної побудови навчального матеріалу), що зумовлює інтеграцію професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних спеціалістів у закладах вищої освіти. Навчальний матеріал – це конкретне, предметне виражене втілення (фіксація) різних видів змісту освіти. Відбір та структурування навчального матеріалу є ланкою, яка забезпечує поєднання абстрактних, загальнотеоретичних уявлень про освіту з реальним процесом навчання. Тобто, навчальний матеріал забезпечує взаємодію методології науки, предметної галузі знання та методики його викладання. Зазначені принципи відбору та структурування змісту навчального матеріалу відображають об'єктивні закономірності розвитку професійної освіти, міждисциплінарні зв'язки, інтеграцію різних предметних галузей знання, взаємозв'язок цілей, засобів та кінцевого результату.

Технологічний компонент інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців пов'язано насамперед з участю студентів у розробці та реалізації навчальних, науково-освітніх та науково-виробничих проєктах. Саме в процесі проєктної діяльності у студентів формується мовна і цілісна картина світу, складаються умови для самопізнання, саморозвитку та самореалізації. набувається досвід професійної іншомовної комунікації. Технологічний компонент інтеграції професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі

впроваджує формування та розвиток дисциплінарних та міждисциплінарних технологій професійного навчання; складання «портфоліо професійно-особистого розвитку» кожного студента; участь студентів у конкурсах з використанням матеріалів медіатеки, відеотеки, тематичних сайтів глобальної мережі Internet, в тому числі і на іноземній мові.

Визначено і науково обґрунтовано дидактичні та методологічні принципи інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця у вищій школі:

– **інтеграція** – опосередкована системна цілісності професійної та іншомовної підготовки за допомогою проблемно-тематичної і цільової інтеграції професійних та гуманітарних дисциплін; суб'єктної інтеграції; інтеграції теоретичних та практико-орієнтованих занять; інтеграції професійних та білінгвальних знань.

– **акмеологічність**, що зумовлює визначення траєкторії освітнього зростання кожного студента; інтегрований та цілеспрямований вплив на задатки особистості, стимулювання розвитку властивостей суб'єктності;

– **фундаменталізація**, що передбачає поглиблення загальнотеоретичної, загальнонаукової та загально-професійної підготовки студентів з метою розвитку загальної, наукової та методологічної культури спеціаліста (Гончеренко; 2006)

– **креативність**, що спрямована на розвиток інтеграційних якостей особистості, які впливають на її самовизначення та самовдосконалення, творчий характер діяльності, здатність до професійної іншомовної комунікації, пошуку принципово нових підходів до вирішення відомих завдань та вирішенню принципово нових завдань, як у професійній сфері, так і в суміжних областях;

– **модульність**, що забезпечує в межах освітнього модуля комплексне освоєння знань, умінь, навичок та досвіду професійної діяльності та іншомовної комунікації в рамках формування конкретної компетенції до виконання конкретної функції;

– **раціональність**, що забезпечує формування здатності мислити та діяти на основі розумних норм для досягнення мети та базується на системі проблемних ситуацій, психологічним змістом яких є конструювання та реконструкція оптимального простору своїх можливостей кожним студентом;

– **проєктно-цільове** навчання розглядає цілі, зміст, технології та управління професійною підготовкою як інноваційно-цільову діяльність на інтегративній основі.

Організація інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця у закладі вищої освіти на основі даних принципів зумовлює формування здібностей, по-перше, без періоду додаткової адаптації включатися в процес професійної іншомовної комунікації, працювати в умовах сучасного ринку (оперативно укладати договори, знаходити партнерів, робити презентації, залучати на свою сторону зацікавлені організації, формувати команди); по-друге, до існування, бенчмаркінгу («рівняння на кращі приклади». «заряд на перемогу»), превентивним практичним діям, розробці та реалізації програм соціокультурного технологічного ривка в різних сферах; по-третє, адекватної культурної самоідентифікації, активної самореалізації та культуротворчої діяльності (Зимульдінова, 2011).

Встановлено, що особливості процесу інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця у закладах вищої освіти в Україні складає фундаменталізація, безперервність, широта та систематичність знань та стандартизація професійної підготовки. Під час підготовки, увага акцентується на змісті та структурі, направленнях професійної спеціалізації, визначенні обов'язкових дисциплін, формуванні професійної компетенції (Клочко, 2013).

Професійна підготовка – механізм управління якістю освіти, що визначає його зміст та результати (компетенції). Інтеграція професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця сприймається як умова його оптимальної соціалізації, що сприяє входженню у світ культури та суспільних цінностей і, в той же час, відкриття та затвердження унікальності та неповторності власної особистості. З'ясовано, що недолік іншомовної підготовки не дозволяє значному числу випускників закладів вищої освіти повноцінно реалізувати себе, актуалізувати в міру свій потенціал, адекватно осмислити процеси, що відбуваються в країні, заважає формуванню цілісного бачення соціального світу. Іншомовна підготовка у цьому випадку виконує не тільки онтологічну функцію, формуючи мовну та мотиваційну функції, інформуючи про цінність і значення мовних одиниць, викликаючи емоційне ставлення до них, а також орієнтовну функцію, визначаючи напрями та орієнтири діяльності.

Це обумовлено структуроутворюючими компонентами змісту іншомовної підготовки – знаннями, способами діяльності, досвідом професійної іншомовної комунікації та досвідом емоційно-ціннісного відношення, яке є необхідним для успішної діяльності в обраній сфері.

Інтеграція професійної та іншомовної підготовки забезпечує формування в структурі професійної компетенції спеціаліста білінгвальної складової, що відображає когнітивні, наративні та конативні характеристики особистості, що зумовлюють її конкурентоспроможність на ринку праці (Хрептова, 2017). Розглядаючи сутнісну характеристику процесу інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного фахівця, було розроблено механізми інтеграції професійної та іншомовної підготовки; розкрито зміст та обґрунтовано технологію креативно-інформаційного професійно-орієнтованого навчання іноземним мовам, що спрямоване на підготовку фахівця на основі компетентнісного підходу (Шевчук, 2007).

Визначено, що білінгвальна складова професійної компетенції – це інтегративна якість особистості, яка відображає:

– когнітивні (позитивне мислення, ціннісно-сміслово орієнтацію, формування мовної картини, вміння виділити загальне та культурно-специфічне у розвитку різних країн та цивілізації);

– наративні (фонетичні, лексичні, граматичні знання, вміння використовувати ці знання у певному мовному контексті; розвивати навички порівняльного аналізу мовних форм і одиниць – здатність здійснювати вибір та використовувати мовні форми для висловлювання певних комунікативних намірів у конкретних ситуаціях;

– котативні (досвід професійної іншомовної комунікації, здатність до співпраці, прагнення до досконалості, саморозвитку, особистісної та предметної рефлексії) характеристики особистості.

Розглянемо механізми інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у закладах вищої освіти:

1) проблемно-тематична та цільова інтеграція професійних та гуманітарних дисциплін, яка обумовлює системну цілісність дисциплінарних знань, умінь, навичок, теорій, законів, понять, загальнонаукових методів пізнання та методологічних принципів;

2) суб'єктна інтеграція, яка опосередковує участь студентів як суб'єкта педагогічного процесу в плануванні, організації, коригуванні власної освіти; виконанні студентами різних соціальних ролей під керівництвом викладача;

3) інтеграція теоретичних та практично-орієнтованих занять, що забезпечує їх системну цілісність, стимулювання та мотивацію навчально-освітньої діяльності студентів;

4) інтеграція професійних та білінгвальних знань, яка зумовлює здатність до професійної іншомовної комунікації.

Досягнення цієї мети передбачає рішення ряду завдань. По-перше, це побудова системи навчання на креативно-інформаційній основі. Креативно-інформаційна основа включає такі компоненти, як креативний та інформаційний.

Креативний компонент забезпечує формування здатності до пошуку принципово нових підходів рішення відомих завдань, самореалізації, критичного та інноваційного рефлексування та прогнозування результатів своєї діяльності по відношенню до участі студентів у розробці та реалізації науково-освітніх та науково-виробничих проєктів, розвитку діалогового характеру навчально-освітнього процесу.

Інформаційний компонент зумовлює підготовку інформаційно-орієнтованої особи за допомогою інтеграції професійних, білінгвальних та інформаційних знань, їх якісної доступності при адекватному та продуктивному відображенні в освітніх ресурсах.

Друге завдання вищої освіти – персоналізація навчання, що зумовлює розвиток як ціннісно-смыслові спрямованості особистості на досягнення суб'єктивно значущого та відповідального культури та професії! образу «Я», так і до інших людей, соціуму, до світу в цілому. Персоналізація – процес, в результаті якого суб'єкт отримує представленість у життєдіяльності інших людей і може виступати в суспільному житті як особистість. У сучасній вищій школі персоналізація навчання – це процес формування професійної компетентності, що забезпечує студенту позиції суб'єкта реалізації державного освітнього стандарту та умови для самовираження особистості. У процесі персоналізації навчання реалізуються прагнення студентів, по-перше, до виявлення, обліку та розвитку індивідуальних здібностей, схильностей, вдосконалення індивідуального стилю мислення, самодіяльності; по-друге, до встановлення, розвитку, удосконалення та розширення взаємозв'язків; по-третє, до представлення своїх особливостей один одному. внесе свій внесок у розвиток індивідуальності іншого, розвитку спільного, що виникає у процесі навчання (Di. Martino and J. H. Clarke, 2008).

Третє завдання – підвищення взаємозв'язків в управлінні інтеграцією професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного спеціаліста, сприяє багатовимірній взаємодії суб'єктів управління даним процесом, розвитку у них ціннісних орієнтацій, академічної мобільності, культурі системного мислення, а також готовності до роботи в професійному іншомовному середовищі, здатності до колективної діяльності

та співробітництва, за допомогою: розвинених у студентів мотивації формування білінгвальної складової в професійній компетенції; модульно-рейтингового контролю; складанням та захистом портфоліо; тестуванням та самотестуванням; включенням у розробку та реалізацію навчальних, науково-освітніх та науково-виробничих проєктів. Форми та методи виконання завдань діалектично взаємопов'язані (Дубасенюк, 2012). Педагогічний процес протікає у формі творчого пошуку студентом та викладачем рішення проблем, а не окремих завдань. Існують педагогічні умови реалізації професійно-орієнтованого навчання іноземним мовам – готовність викладача до інтеграції професійної та іншомовної підготовки фахівця. Викладач вищої школи, з одного боку, – практико-орієнтований фахівець, який впливає на студента своїми особистісними якостями, науковим дослідженням та органічно поєднує навчальний процес з науковими дослідженнями (Батечко, 2014). З іншого боку, викладач – провідна фігура навчального процесу, взаємодіючи зі студентами на основі концептуальних засад освіти, спрямованих на підготовку конкурентоспроможних фахівців. духовно-моральному розвитку та становленню особистості. Готовність викладачів до інтеграції професійної та іншомовної підготовки фахівців визначено як здатність до виявлення прихованих властивостей соціально-педагогічної реальності в ході порівняння та класифікації різних ситуацій, що зумовлює створення та впровадження механізми інтеграції професійної підготовки та формування білінгвальної складової професійної компетенції конкурентоспроможних спеціалістів (Хребтова, 2017). Готовність викладачів до інтеграції професійної та іншомовної підготовки фахівців зумовлена наступними якостями

1) комунікативними (здатність до співтворчості, співробітництва, взаємодії, уміння орієнтуватися в інтонаційному різноманітті; вмінні адекватно самовиражатися у спілкуванні; здатність чуйно сприймати особливості поведінки; вміння слухати; вміння систематизувати та узагальнювати деталі поведінки, жестів, міміки, пози, погляду кожного студента з метою аналізу його поведінки);

2) рефлексивними (здатність до самоврядування, самоконтролю та свідомого самовдосконалення, коригування своєї поведінки; вміння поєднувати свободу, ініціативу, відповідальність; здатність передбачати наслідки прийнятих рішень; прагнення до постійного та конструктивного самооцінювання (саморефлексії, професійного зростання та самовдосконалення);

3) креативними (потреба у професійному самовдосконаленні; вміння конкретизувати педагогічні завдання у поетапні та оперативні; вміння відбирати та структурувати зміст навчального матеріалу; здатність свідомого та цілеспрямованого управління педагогічним процесом; вміння орієнтуватися на студента як суб'єкта навчально-виховного процесу; вміння співвідносити складнощі студентів з недоліками у роботі);

4) гуманістичними (здатність розбиратися в мотивах та почуттях іншої людини, співчувати, співпереживати).

Створення у закладах вищої освіти інтегративного освітнього простору дозволяє знайти, підтримати, розвинути в «людині людину», закласти в ній механізми самореалізації, саморозвитку, самовиховання; затвердити в ньому соціальні та творчі якості за допомогою переходу від монологу до діалогу, соціального контролю до педагогічно стимульованого саморозвитку, управління до самоврядування та творчості студента.

Висновок. У висновку узагальнено та викладено основні теоретичні положення інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі на основі компетентнісного підходу, що є структуроутворюючим компонентом процесу самовизначення та самоорганізації студента в рамках багаторівневої системи освіти, яка зумовлює його конкурентоспроможність на українському та міжнародному ринках праці. Розвиток процесу інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі на основі компетентнісного підходу виступає інструментом побудови ефективної освітньої траєкторії майбутнього фахівця та забезпечує формування білігвальної складової професійної компетенції, що відображає когнитивні, наративні та конативні показники особистості. Аналіз та інтеграція професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців в закладах вищої освіти України показав, що даний процес становить одну з основних тенденцій та пріоритетів реформування вищої професійної освіти в умовах глобалізації та інтернаціоналізації. Це обумовлено конкуренцією в галузі підготовки висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці та в сфері вирішення системних практичних завдань.

Технологія професійно-орієнтованого навчання іноземних мов, яка спрямована на підготовку конкурентоспроможного спеціаліста у вищій школі на основі компетентнісного підходу, дозволяє визначити траєкторії освітнього зростання кожного студента; забезпечити інтегрування та цілеспрямований вплив на розвиток властивостей суб'єктності. Якісна відмінність даної технології полягає не тільки в дисциплінарності, але і в тому, що в процесі навчання розглядається як цілеспрямована система, здатна до самоорганізації та самоврядування навчальною діяльністю студентів. Особистість конкурентоспроможного фахівця розглядається як здатність індивіда обумовлювати зміни значних аспектів індивідуальності інших людей та бути суб'єктом перетворення поведінки і свідомості. Відбір критеріїв та показників інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможного спеціаліста у вищій школі обумовлена урахуванням наступних вихідних даних.

Технологія інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі зумовила визначення траєкторії освітнього зростання кожного студента; інтегрований та цілеспрямований вплив на задатки особистості, стимулювання розвитку властивостей суб'єктності, формування стійкого усвідомленого і позитивного ставлення до своєї професії, здатності до продуктивної взаємодії з культуро-творчою діяльністю.

Технологія інтеграції професійної та іншомовної підготовки конкурентоспроможних фахівців у вищій школі зумовила визначення траєкторії освітнього зростання кожного студента; інтегрований та цілеспрямований вплив на задатки особистості, стимулювання розвитку властивостей суб'єктності, формування стійкого усвідомленого і позитивного ставлення до своєї професії, здатності до продуктивної взаємодії з культуро-творчою діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батечко Н. Г. Підготовка викладачів вищої школи в умовах магістратури: теоретико-методологічні засади: Національний університет біоресурсів і природокористування України. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс», 2014. С. 708.
2. Гончаренко С. Фундаменталізація професійної освіти. Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia. № 7. 2006. С. 165–175.
3. Дубасенюк О.А. Теоретико-технологічні засади впровадження особистісно орієнтованого підходу у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 40.
4. Зимильдінова А. Інтегроване вивчення предметів за галузями знань : навч. посібник. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2011. С. 86.
5. Ключко А. О. Інтегрований підхід як сучасна форма організації навчального процесу. Science and Education. Vol. 1. February 2013. С. 85–87. URL: http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/klochko_a_integrated_approach_as_a_modern_form_of_learning_process.pdf (дата звернення: 24.10.2018).

6. Ничкало Н. Г. Українські концепції професійної освіти: тенденції і перспективи. Педагогічні і психологічна науки в Україні. 2007. С. 27–577.

7. Хребтова В.В. Білінгвальне навчання в контексті сучасних інтеграційних концепцій освіти. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Перекладознавство та міжкультурна комунікація. 2017. Вип. 2. С. 124–128.

8. Шевчук К. Інтегрований підхід до навчання: ретроспективний аналіз. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Сер. Педагогіка і психологія. 2007. № 20. С. 50–55. URL: <https://www.researchgate.net/publication/260383767>

9. J. DiMartino, and J. H. Clarke, “Personalizing the High School Experience for Each Student” Alexandria, Virginia, USA: ASCD, 2008.

REFERENCES

1. Batechko N. H. (2014). *Pidhotovka vykladachiv vyshchoi shkoly v umovakh mahistratury: teoretyko-metodolohichni zasady*: [Training of teachers of a higher school in the conditions of a master’s degree: theoretical and methodological principles] Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. K.: TOV “Vydavnyche pidpriemstvo “Edelweis”. p. 708. [in Ukrainian].

2. Honcherenko S. (2006). *Fundamentalizatsiia profesiinoi osvity* [Fundamentalization of professional education]. *Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia*. Vol. 7. p. 165–175. [in Ukrainian].

3. Dubaseniuk O. A. (2012). *Teoretyko-tekhnolohichni zasady vprovadzhennia osobystisno oriietovanoho pidkhodu u profesiino-pedahohichnii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia*. *Profesiina pedahohichna osvita: osobystisno oriietovanyi pidkhid* [Theoretical and technological principles of the implementation of a personally oriented approach in the professional and pedagogical training of the future teacher. Professional pedagogical education: a person-oriented approach]. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, p. 40. [in Ukrainian].

4. Zymuldinova A. (2011). *Intehrovane vyvchennia predmetiv za haluziamy znan : navch. posibnyk*. [Integrated study of subjects by fields of knowledge] Drohobych : RVV DDPU im. I. Franka, p. 86. [in Ukrainian].

5. Klochko A. O. (2013). *Intehrovanyi pidkhid yak suchasna forma orhanizatsii navchalnoho protsesu* [An integrated approach as a modern form of organization of the educational process]. *Science and Education*. Vol. 1. February. p. 85–87. Available at: http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/klochko_a_integrated_approach_as_a_modern_form_of_learning_process.pdf Accessed on October 24, 2018. [in Ukrainian].

6. Nychkalo N. H. (2007). *Ukrainski kontseptsii profesiinoi osvity: tendentsii i perspektyvy / Pedahohichni i psykholohichna nauky v Ukraini*. [Ukrainian concepts of professional education: trends and perspectives. Pedagogical and psychological sciences in Ukraine]. pp. 27–577. [in Ukrainian].

7. Khrebtova V. V. (2017). *Bilinhvalne navchannia v konteksti suchasnykh intehratsiinykh kontseptsii osvity*. [Bilingual education in the context of modern integration concepts of education]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Seriiia Perekladoznnavstvo ta mizhkulturna komunikatsiia. Vol. 2. pp. 124–128. [in Ukrainian].

8. Shevchuk K. (2007). *Intehrovanyi pidkhid do navchannia: retrospektyvnyi analiz* [An integrated approach to learning: a retrospective analysis] *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Ser. Pedahohika i psykholohiia. Vol. 20. pp. 50–55. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/260383767>. [in Ukrainian].

9. J. DiMartino, and J. H. Clarke, (2008). *Personalizing the High School Experience for Each Student*. Alexandria, Virginia, USA: ASCD.